

Pozměňovací návrh senátora Jiřího Voseckého

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

(Senátní tisk č. 136)

1. V názvu zákona slova „zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů“ nahradit slovy „a další související zákony“.
2. V čl. I za bod 8 vložit nový bod 9, který zní:
„9. V § 3 odst. 5 se věta poslední zrušuje“.
Následující body přeznačit a přeznačení promítnout i do ustanovení účinnosti.
3. V čl. I dosavadní bod 125 upravit takto:
„125. V § 91 odst. 6 písm. l) a v § 91 odst. 10 písm. j) se číslo „5“ nahrazuje číslem „6“.“.

Odůvodnění:

k bodům 1 a 3

Pozměňovací návrh v bodech 1 a 3 reaguje i na připomínky Legislativního odboru Kanceláře Senátu. Doplněním názvu zákona se dosáhne zpřehlednění právního řádu, zrušením části textu čl. I bodu 125 se odstraní nejasné a nesrozumitelné ustanovení, které nemá žádný věcný obsah.

k bodu 2

Pozměňovací návrh v bodu 2 reaguje na četné stížnosti občanů i odborné veřejnosti týkající se protiústavnosti ustanovení § 3 odst. 5, 6 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "**EnergZ**"), podle kterého plnění propanbutanových lahví (dále jen "**PB lahve**") bez souhlasu jejich vlastníka se zakazuje.

Nelze přehlédnout, že navrhovaná novela zavádí nové znění ustanovení § 3, odst. 6 EnergZ, v němž již věta „*Plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka se zakazuje.*“ není obsažena.

Ustanovení § 3 odst. 5, věta třetí bylo do EnergZ zavedeno zcela nesystematicky na základě pozměňovacího návrhu novelou danou zákonem č. 211/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další

související zákony. Novelizace EnergZ, která zakotvila do zákonného znění zákaz plnění PB lahví bez souhlasu jejich vlastníka, tak nevzala v potaz i přes jasné judikatorní závěry (srov. zejména rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 28.1.1999, č.j. 21C 431/98-14, rozsudek Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 19.5.1999, č.j. 2 Cm 96/97-58 návazně na podpůrné stanovisko Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže anebo později usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30.10.2012, č. j. 3Cmo 262/2012-123) povinnosti a pravidla vyplývající z jiných právních odvětví, zejména zákona na ochranu spotřebitele (zák. č. 634/1992 Sb.), občanského zákoníku (tehdy zákon č. 40/1964 Sb.), živnostenského zákona (zákona č. 455/1991 Sb.) a zákona o ochraně hospodářské soutěže (zákon č. 143/2001 Sb.). Model tzv. vratných lahví se přitom do té doby osvědčil.

Ustanovení § 3 odst. 5, věta třetí EnergZ je v rozporu s čl. 26 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Na danou věc lze vztáhnout závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 44/13, týkajícího se rovněž ochrany práva na podnikání. Ústavní soud zde provedl test proporcionality a vyslovil názor, že je „*klíčovou otázkou výsledek třetího kroku testu racionality, tj. právě zda neexistují alternativní způsoby dosažení cíle, jejichž využití by učinilo zásah do základního práva méně intenzivní, popř. jej zcela vyloučilo*“. V uvedeném kontextu přitom neobstojí ani často používaný argument o tom, že stávající díkce § 3 odst. 5, 6 EnergZ má garantovat vyšší bezpečnost při používání PB lahví. Požadavky na bezpečnost a technické podmínky pro obchodování s propan-butanem jsou vymezeny již desítky let celou řadou právních předpisů a technických norem. Odjakživa tedy platí, že pokud PB lahev není způsobila k naplnění, plnírna nesmí plnění provést, bez ohledu na vlastnictví této PB lahve.

Na problematičnost předmětného ustanovení upozorňuje i doktrína [ZDVIHAL, Z.; SVĚRÁKOVÁ, J.; MED, J.; OSADSKÁ, J. a kol. *Energetický zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. 1805 s.], která poznamenává, že „*skutkovou podstatou přestupku právnícké nebo podnikající fyzické osoby má být ve smyslu komentovaného ustanovení porušení zákazu stanoveného v § 3 odst. 6. Podle § 3 odst. 6 platí, že fyzické a právnícké osoby, jejichž předmětem podnikání je plnění propanu, butanu a jejich směsí do propan-butanových lahví, jsou povinny zajistit pravidelné provádění tlakových zkoušek, kontrolu a opravy jimi vlastněných lahví; plnění propan-butanových lahví bez souhlasu jejich vlastníka se zakazuje. Skutková podstata přestupku je navázána na zákaz, přičemž je patrné, že zákonodárce zákaz formuloval až v závěru § 3 odst. 6. V tomto smyslu jde tak zjevně o legislativní pochybení, neboť lze předpokládat, že trestáno mělo být hlavně nezajištění pravidelného provádění tlakových zkoušek, kontroly a opravy lahví.*“

Ohledně přestupku a pokut lze ostatně odkázat na nálezu Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, podle něhož „*v případě pokut stanovených právníckým a fyzickým osobám podnikajícím podle zvláštních předpisů je třeba vycházet z toho, že je vyloučen takový zásah do majetku, v důsledku kterého by byla ‚zničena‘ majetková základna pro další podnikatelskou činnost. Jinými slovy řečeno, nepřípustné jsou takové pokuty, jež mají likvidační charakter. Je třeba upozornit, že pokuta v likvidační výši představuje v zásadě ‚nejtvrdší‘ případ zásahu do majetkových poměrů, jenž ostatně může současně vést i k porušení čl. 26 odst. 1 Listiny; přitom není vyloučeno vztáhnout závěr o značné intenzitě zásahu do vlastnického práva i na takové případy, v nichž pokuta natolik přesáhne možné výnosy, že se podnikatelská činnost v podstatě stává ‚bezúčelnou‘ (tj. směřující pouze k úhradě uložené pokuty po značné časové období)*“.

K závěru o protiústavnosti § 3 odst. 5, 6 EnergZ týkajícího se zákazu plnění PB lahví bez souhlasu vlastníka v neposlední řadě dospěla rovněž ve věci příslušná Rada Energetického regulačního úřadu ve svém nedávném rozhodnutí ze dne 24.11.2020 č.j. 00804-35/2020-ERU, když konstatovala, že „*§ 3 odst. 5, resp. § 3 odst. 6 je v energetickém zákoně zakotven nesystematicky, zcela mimo věcný rámec jeho právní úpravy, neboť obchod s propan-*

butanovými lahvemi nelze podřadit pod trh s plynem, který je uvedeným zákonem regulován. (...) Trh s propan-butanovými lahvemi je v České republice velmi nepřehledný, což bohužel koresponduje právě i s absencí ucelené zákonné úpravy této oblasti. Už samotné porovnání znění § 3 odst. 5 energetického zákona se zněním jeho § 3 odst. 6, jež se v podstatné části překrývají, je minimálně zavádějící, nadto dotčená právní úprava vůbec nezohledňuje povinnosti vyplývající obchodníkům s propan-butanovými lahvemi z oblasti ochrany spotřebitele a ochrany hospodářské soutěže. (...) Propan-butanové lahve (bez ohledu na jejich vizuální označení logem jakéhokoliv subjektu) jsou dle názoru Rady určeny k trvalému koloběhu mezi výrobcem, plnírnou a zákazníkem, a to teoreticky po celou dobu jejich životnosti. Princip plnění a prodeje propan-butanových lahví přitom zůstává již desítky let v zásadě stejný, ať už se jedná o lahve předprivatizační, či lahve 'nové'. (...) v praxi se ustálil především systém (...), kdy je možné v zásadě každou prázdnou propan-butanovou lahev vrátit u kteréhokoliv obchodníka a částku za ni zaplacenou získat zpět nebo lahev u kteréhokoliv obchodníka vyměnit za plnou. (...) V rámci posuzování konkrétního typu smluvních vztahů, k nimž při plnění propan-butanových lahví dochází, tak lze uvažovat toliko o kombinaci směnné a kupní smlouvy, neboť ostatní typy smluvních vztahů jsou v uvedené věci pojmově vyloučeny [jak zápujčka, tak výpujčka (...)] totiž zcela vylučují možnost vyměnit prázdnou lahev za plnou u kteréhokoliv obchodníka působícího na trhu s propan-butanovými lahvemi a nepřiměřeně tak oslabují práva konečného zákazníka ve prospěch konkrétního obchodního subjektu]. (...) Nadto je pochybné, zda vůbec lze s ohledem na princip fungování trhu s propan-butanovými lahvemi (...), jakož i s ohledem na zásady ochrany hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele, zákazníka ve výběru jeho obchodního partnera do budoucna omezovat. “

V Praze dne 8. srpna 2021

Jiří Vosecký